

יד:

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

עין משפט
גז כצוה

מסורת הש"ס

(א) ויטעה מה כל הענין.
 (ב) ויבין מי ש"ח ח"י ע"פ.
 (ג) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (ד) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (ה) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (ו) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (ז) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (ח) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (ט) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (י) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (יא) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (יב) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (יג) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (יד) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (טו) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (טז) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (יז) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (יח) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (יט) ע"פ ב' ויטעה מה.
 (כ) ע"פ ב' ויטעה מה.

מתני' דלא כי האי תנא. מימה כי משום דמתי' לא חשיבא מלך וכוון גדול ה"ג אשכחן גבי אין מוסיפין על העיר דבעינן מלך וישא' ואוריס ותומיס וי' מרות ושיר דתתנ' כפי"ג דשנועות דלמך גמ' (דף טו.) ו"ל דככל הניו לא חשיב כולוה מיני אלף שבועים וא' לחודיהו אכל הכא דסני ג' או כ' אס אימא דלרין מלך וכוון גדול הוה ליה למיתני כהניא:

מלמד שהמקום נורא. ואע"ג דמעשר שני כתיב נמי מקום ומעשר שני נאכל בכל העיר הכא גבי סנהדרין לא מקרי מקום אלף לשכת הגזית ממון למתנה שנייה דלמך נאחורו מקומן (ובתים דף נד.) גמרי דסנהדרין נמלון של יהודה וסנייה נמלן בנימין אלף בית פגי "ע"ק דדינו כירושל' דלמך כהשוכר את הפועלים (ב"מ דף י.) והא בעי מומה נעון דשוו לפניס מחומה בית פגי ובפסקי התורה (מנחות דף עט.) זמריני השומט את ההורה ולחמה חון לבית פגי לא קדש את הלמס ולאו דווקא אביה פגי אלף אפי' ירושלים אין שן מקומו וכדלמך כפי"ג דשנת (דף טו.) מי שנה קודם שצרך הבית גלמה סנהדרין וישנה לה נמנות ומפרש הכא שלא דנו דיני פסות ואמרינן כפרק בתרא דלאש השנה (דף לא.) עשר גלוות גלמה סנהדרין מלשכת הגזית לחנות ומתנות לירושלים:

לעני רש"י

הרי"א (ירידה לא.) הל"ה.

רבינו חננאל

שלום. ומדרו שאפי' נמצא בעליל קרוב לעיר סעיה ליעוק כמדידה: מתניין דלא כי האי תנא. כן יעקב דעבי סנהדרין ומלך וכוון גדול ומיבטעא לן כולה סנהדרין בני אסילוי סקנתן ואיתן לא פשטא מאה דתני מצאן וכן מפרא לסנהדרין בית פגי וכן מקום נקרא כתיב פגי והוא מקום לירושלים והמרה עליהן יכול תנא הסמא והמראה ת"ל וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם מאי לאו דפקיה כולה סנהדרין למירדת העגלה כ"ן אליו. ודתינן לא פסקי אלא להוסיף על העיר ועל העורות כהנין שבועי (ופי"ג אין מוסיפין על וכו') ועל העורות אלא כ"ד של שבועים אחר. תנא בתרא מצאן אביה פגי אלף בני שבועי אלו הוסיף על העיר ועל העורות והמרה עליהן יכול תנא הסמא והמראה ת"ל היותם מלמד שהמקום גורם מאי נוסח: "לעני רש"י וכו' וכן הלכתא הוא דאגריכוהו חליצה בה: ולסוסי' כהניא: נסע רבתי ומעשר שני (ש"ל) שאין דעבי ידועים בני: שאין איהו מעשר שני שאין דעבי ידועים פירות שהוקיבו ויין שהתמיט שמונת שהחליצו בניו זה מרין אותו בני לקוחות ואסילוי אחד מרין כתיב ואסילוי אחד מן בעלים אבל לא בני שאנין לקוחות ש"מ דכל לבי שומא לקוחות בעיניו או בעיני ר' ירמיה ב"ר הלל"ן דבין כיס אחר. מי כתיב וישתמיט מאי. ח"ש איש וישתמיט מאי. ח"ש איש וישתמיט מאי. ח"ש איש שני שאין דעבי ידועין (ש"מ אסילוי ב"ן מטיילין לתוך כיס אחד שפר דרבי דרתי' ודלמא כתיב רבי פפא וכו' אבא שאין לתן כהמון נשיהן שטייתן: הקדשות בני. פירוש הקדשות מטלטלין נפרין בני ודלא כי האי תנא בני יעקב דאמר אפילו עירא של הקדש אינה נפרת אלא בעשרה בני עשה כמטולא דאמר עשה בתים כחובין בפרשה ואלו הן ג' בעיניו אלו וגי במקדש בתהם טמא היה או טהור ודי במקדש בית או טהור ואמרין אלא כי קמא בני משום דכתיב במקדש הטהור ג' כהנים וכל המטלטלין יוצא בתן. אין הכי קדש דלא כתיב בהו אלא ד' כהנים צריכין עשרה דמשלמי בהו עשרה דכתיב ג' בעיני אדם וגי במקדש בתהם. ודי במקדש בית או טהור מנין עשרה כהנים משלים למיפטרין (ש"מ). שרדך. זה סנהדרין. שישה עשרה של א"י. אגן הסהר. ששערין מתי' עליון כתיבן בני שתי' טען רחוקו זה את זה. אל יחסר המזג. כשיער מזג. שני מלקים מים אחד יין. ויף כהן לרין כשיסחיר שלם. תנא כוונה דרב יוסף. דלאר ר' אליעזר כן יעקב כולה סנהדרין בני (ש"מ). מולג קטן שטויין זו וזכ' (קמ"ט פ"ג).

בבעלי לעיר צריך לעסוק במדידה מתניין דלא כי האי תנא. ודתינא רבי אליעזר בן יעקב אומר ויצאו זקניד ושופטין זקניד זו סנהדרין ושופטין זה מלך וכהן גדול מלך דכתיב: מלך במשפט יעמיד אינן כהן גדול דכתיב: ויבאת אל הכהנים הלויים ואל השופט איבעיא להו רבי אליעזר בן יעקב בחדא פליג או כרתיה פליג במלך וכהן גדול פליג אבל בסנהדרין אי כר' יהודה אי כרבי שמעון או דילמא בסנהדרין נמי פליג דאמר כולה סנהדרין בעיניו אמר רב יוסף ת"ש מצאן אביה פגי והמרה עליהן יכול תנא המראתו המראה ת"ל וקמת ועלית אל המקום: מלמד שהמקום גורם דנפוק כמה איילמא מקצתן דילמא הנך דאיכא גואי קיימי כוותיה אלא פשיטא דנפוק כולוהו למאי איילמא לדבר הרשות כ"מי יחסר המזג אלא פשיטא לדבר מצוה היכי דמי לאו למירדת עגלה ורבי אליעזר בן יעקב היא דאמר כולי' סנהדרין בעיניו אמר ליה אביי לא כגון שיצאו להוסיף על העיר ועל העורות כ"ן כרתנא אין מוסיפין על העיר ועל העורות אלא בבית דין של שבועים ואחד תניא כוותיה דרב יוסף מצאן אביה פאני והמרה עליהן כגון שיצאו למירדת עגלה ולהוסיף על העיר ועל העורות יכול שתהא המראתו המראה ת"ל וקמת ועלית אל המקום מלמד שהמקום גורם: נסע רבתי ומעשר שני שאין דעבי ידועין בשלשה: תנו רבנן וי"א איהו מעשר שני שאין דעבי ידועין פירות שהוקיבו ויין שהקריים ומעות שהחליצו תנו רבנן וי"א מעשר שני שאין דעבי ידועין פירות אותן בשלשה לקוחות אפילו נכרי אחד מהן אפילו אחד מהם בעלים

תורה אור השלם

1. ויבאו זמרי ושטף וקדרו אל הערים אשר סביבה ההלל:
2. מלך במשפט יעמיד ארץ ואיש הירושתו יקרינו: משלי כ"ד
3. ויבאת אל הביתים הללוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם ודרשת ודרשו לך את דבר הבריות י"ט
4. כי יפלא מיצר דבר למשפט בין דם לדם בין בין לרין וכו' ונע לגנע דברי רבות בשערך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר יי אלהך ב: דברים י"ח
5. שרדך אגן הסהר אל יחסר המזג כמטר ערמת זמרים סיבה בשעשעו: שיר השירים ג

גלוין הש"ס

רש"י ד"ה בית פאני פקום לפנים. פ"ין ממות ד"ק טע ע"כ כר"י ד"ה חון לחומת כיס: תוס' ד"ה חלבי וכו' אפי' דרשו כירושלים. פ"י פ"א משה ח' דכלים נרשי: ד"ה נסע וכו' לא בעי שליטה. ע"ין ר"ה ד"ה פ"א ח"פ ד"ה יבוקק:

הגהות ה"ב"ח

(ב) רש"י ד"ה חסני וכו' לאו ממניין דלאו אשומא כתיב:

מוסף רש"י

בעליל לעיר. תנא ויטעה מה כל הענין. (א) ויבין מי ש"ח ח"י ע"פ. (ב) ע"פ ב' ויטעה מה. (ג) ע"פ ב' ויטעה מה. (ד) ע"פ ב' ויטעה מה. (ה) ע"פ ב' ויטעה מה. (ו) ע"פ ב' ויטעה מה. (ז) ע"פ ב' ויטעה מה. (ח) ע"פ ב' ויטעה מה. (ט) ע"פ ב' ויטעה מה. (י) ע"פ ב' ויטעה מה. (יא) ע"פ ב' ויטעה מה. (יב) ע"פ ב' ויטעה מה. (יג) ע"פ ב' ויטעה מה. (יד) ע"פ ב' ויטעה מה. (טו) ע"פ ב' ויטעה מה. (טז) ע"פ ב' ויטעה מה. (יז) ע"פ ב' ויטעה מה. (יח) ע"פ ב' ויטעה מה. (יט) ע"פ ב' ויטעה מה. (כ) ע"פ ב' ויטעה מה.

וכי פלג. ויטעה מה כל הענין. (א) ויבין מי ש"ח ח"י ע"פ. (ב) ע"פ ב' ויטעה מה. (ג) ע"פ ב' ויטעה מה. (ד) ע"פ ב' ויטעה מה. (ה) ע"פ ב' ויטעה מה. (ו) ע"פ ב' ויטעה מה. (ז) ע"פ ב' ויטעה מה. (ח) ע"פ ב' ויטעה מה. (ט) ע"פ ב' ויטעה מה. (י) ע"פ ב' ויטעה מה. (יא) ע"פ ב' ויטעה מה. (יב) ע"פ ב' ויטעה מה. (יג) ע"פ ב' ויטעה מה. (יד) ע"פ ב' ויטעה מה. (טו) ע"פ ב' ויטעה מה. (טז) ע"פ ב' ויטעה מה. (יז) ע"פ ב' ויטעה מה. (יח) ע"פ ב' ויטעה מה. (יט) ע"פ ב' ויטעה מה. (כ) ע"פ ב' ויטעה מה.

וכי פלג. ויטעה מה כל הענין. (א) ויבין מי ש"ח ח"י ע"פ. (ב) ע"פ ב' ויטעה מה. (ג) ע"פ ב' ויטעה מה. (ד) ע"פ ב' ויטעה מה. (ה) ע"פ ב' ויטעה מה. (ו) ע"פ ב' ויטעה מה. (ז) ע"פ ב' ויטעה מה. (ח) ע"פ ב' ויטעה מה. (ט) ע"פ ב' ויטעה מה. (י) ע"פ ב' ויטעה מה. (יא) ע"פ ב' ויטעה מה. (יב) ע"פ ב' ויטעה מה. (יג) ע"פ ב' ויטעה מה. (יד) ע"פ ב' ויטעה מה. (טו) ע"פ ב' ויטעה מה. (טז) ע"פ ב' ויטעה מה. (יז) ע"פ ב' ויטעה מה. (יח) ע"פ ב' ויטעה מה. (יט) ע"פ ב' ויטעה מה. (כ) ע"פ ב' ויטעה מה.